

# **ВПРОВАДЖЕННЯ COMMUNITY POLICING У ДІЯЛЬНІСТЬ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС ОХОРОНИ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ**

**Мельник В.І.**

*аспірант кафедри конституційного, адміністративного права  
та соціально-гуманітарних дисциплін*

*Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»*

Триваючі сьогодні в Україні соціально-економічна та політична кризи, військова агресія, високий рівень корупції, низька довіра до системи державного управління й надмірне боргове навантаження призвели до значного зростання рівня злочинності, зокрема в сільській місцевості. Усі ці процеси чинять значний негативний вплив на рівень життя населення, його свідомість і світогляд й, відповідно, спонукають людей на певні вчинки, здебільшого, протизаконні. Підґрунтям такої ситуації у сільській місцевості є низький рівень доходів населення, погіршення добробуту сільських жителів, безробіття, руйнування усталеного способу сільського життя. Своєю чергою, криза традиційних сільських цінностей сприяє виникненню в сільському середовищі ситуації, що полегшує адаптацію на селі осіб з антисуспільною поведінкою.

Варто визнати, що традиційними методами роботи поліція вже не спроможна подолати наявні у суспільстві проблеми. Успішна діяльність поліції України по охороні публічного порядку в сільській місцевості можлива лише за умов всебічного і наукового дослідження особливостей організації взаємодії поліції окремих зарубіжних країн по охороні публічного (громадського) порядку на сільських територіях. Аналіз діяльності поліції окремих країн світу дає підстави стверджувати, що в європейських країнах діяльність поліції орієнтована на громаду (Community policing), тобто на налагодження тісних зв'язків з населенням. Впроваджені в багатьох країнах програми взаємодії поліції з населенням, зокрема такі як «Зупини злочинця», «Патрулі «безпечного житлового кварталу»», «Громадський патруль», «Сусідська взаємодопомога», «Комбінований селективний патруль» «Дільничні поліцейські – універсали», «Допомога жертвам правопорушень», «Сільський підрозділ з попередження злочинності за допомогою радіостанцій», «Велосипедний патруль», «Концепція старшого дільничного» та інші, на нашу думку, доцільно було б брати до уваги в аспекті організації взаємодії дільничних офіцерів поліції України з населенням, яке проживає на поліцейській дільниці. Така заснована на законі співпраця має спільну мету підтримання належного стану публічного порядку, зокрема на вулицях сіл, громадських місцях, а також зниження рівня сільської злочинності, залучення до спільних заходів усе більшої кількості як сільського населення, так і громадських формувань з охорони публічного порядку й підвищення ефективності їх роботи.

Community policing поліцейська діяльність, орієнтована на громаду важлива складова поліцейської діяльності у всьому світі. Досвід впровадження Community policing у діяльність поліції окремих зарубіжних країн свідчить, що співпраця та партнерство з громадою з метою виявлення та вирішення їхніх проблем зменшує рівень злочинності та попереджає антисоціальну поведінку. Своєю чергою, сприяння поліцейській діяльності громадою збільшує рівень довіри населення до поліції.

Community policing передбачає використання партнерських відносин між селищними установами, підприємствами, окремими громадянами, некомерційними структурами й засобами масової інформації для розробки методів поліцейської діяльності громади. Ці структури мають співпрацювати задля розслідування кримінальних справ і зниження рівня злочинності. Отже, сутність Community policing зводиться до однієї мети громада має надавати допомогу поліції в охороні публічного порядку, попередженні правопорушень, запобіганні злочинності та ін.

З огляду на це, актуальним наразі вбачається впровадження Community Policing стратегії поліції, яка передбачає активну взаємодію поліцейських з місцевим населенням, у діяльність дільничних офіцерів поліції під час охорони публічного порядку в сільській місцевості. Взаємодія поліції з населенням по охороні публічного порядку в сільській місцевості набуває особливого значення з огляду на те, що саме задоволеність діяльністю працівників поліції впливає на готовність громадян надавати їм допомогу.

На законодавчому рівні таку взаємодію закріплено в Законі України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII та Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції, затвердженій Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 28.07.2017 № 650.

Так, ст. 89 Закону України «Про Національну поліцію» передбачено, що:

1. Поліція взаємодіє з громадськістю шляхом підготовки та виконання спільних проектів, програм та заходів для задоволення потреб населення та покращення ефективності виконання поліцією покладених на неї завдань.

2. Співпраця між поліцією та громадськістю спрямована на виявлення та усунення проблем, пов'язаних із здійсненням поліцейської діяльності, і сприяння застосуванню сучасних методів для підвищення результативності та ефективності здійснення такої діяльності.

3. Поліція надає підтримку програмам правового виховання, пропагує правові знання в освітніх закладах, засобах масової інформації та у видавничій діяльності [1].

Інструкцією з організації діяльності дільничних офіцерів поліції визначено, що завданнями дільничних офіцерів поліції серед іншого є:

1. Діяльність, що ґрунтується на принципі взаємодії з населенням на засадах партнерства та має на меті співпрацю з громадянами, громадськими організаціями, установами, підприємствами різних форм власності.

2. Взаємодія з органами державної влади та місцевого самоврядування, населенням й утвореними відповідно до чинного законодавства громадськими формуваннями з охорони громадського порядку [2].

Також Інструкцією передбачено, що з метою впровадження принципу взаємодії з населенням на засадах партнерства дільничний офіцер поліції організовує роботу за такими напрямками:

1) протидія злочинності, профілактика правопорушень та охорона публічного порядку за участю населення;

2) співпраця з органами місцевого самоврядування, представниками територіальних громад, населенням, керівниками підприємств, соціальних, навчальних та культурних закладів, закладів захисту дітей з метою реалізації принципу взаємодії з населенням на засадах партнерства, обмін інформацією для подальшого її використання під час виконання службових обов'язків;

3) визначення спільних пріоритетних напрямів роботи та її оцінювання з урахуванням думки і потреб громадськості [2].

На думку представників Харківської правозахисної групи, ефективний захист публічного порядку неможливий без активної участі громадян, зацікавлених в безпеці. ... подальше реформування передбачає втілення засад та елементів стратегії “community policing”, зокрема формування партнерства із місцевою громадою з визначенням та подальшим вирішенням поточних проблем місцевої громади [3].

На жаль, сьогодні діяльність дільничних офіцерів поліції не завжди є ефективною через брак кадрів, відсутність технічних і транспортних засобів, неналежні умови праці, значні розміри територій обслуговування, кількість поселень, що, звичайно, значно ускладнює протидію злочинності на селі. Як наслідок, знижується оперативність реагування на інформацію про вчинені в сільській місцевості злочини, ускладнюється робота щодо їх розкриття.

Опитуванням населення в сільській місцевості встановлено, що громада готова до співпраці з поліцією, тому що прагне до покращення свого життя, добробуту й безпеки, попередження та припинення правопорушень. Щодо позиції дільничних офіцерів поліції, підтверджується думка про необхідність налагодження взаємодії, впровадження нових форм співпраці з населенням, підвищення професійного рівня працівників поліції, акцентування уваги на превентивних заходах.

Саме до дільничних інспекторів поліції, які працюють у сільській місцевості, звертається громада населеного пункту в разі виникнення проблем правового характеру. Своєю чергою, ефективність роботи дільничних інспекторів поліції, які працюють у сільській місцевості, насамперед передбачає створення належних умов для найбільш ефективної їх роботи й самоорганізації. Дільничний інспектор поліції має більше часу перебувати на закріплених за ним територіях, досконало знати їх особливості, населення, що на них проживає, аналізувати оперативну обстановку, своєчасно реагувати на заяви і скарги громадян, самостійно та у взаємодії з іншими службами поліції, з громадськістю забезпечувати ефективну охорону публічного порядку і боротьбу зі злочинністю.

Підсумовуючи, зазначимо, діяльність поліції, заснована на співпраці з громадою й спрямована на попередження правопорушень і злочинів, є нагальною потребою сьогодення. Вдосконалення взаємодії поліції з

населенням є запорукою довіри населення до поліції. Впровадження в діяльність поліції, зокрема і дільничних офіцерів поліції, моделей діяльності поліції зарубіжних країн щодо співпраці з населенням у справі охорони публічного порядку – community policing – дієвий інструмент покращення співробітництва поліції і громадськості, підвищення ефективності роботи поліції. Головними у цьому аспекті є ініціатива, бажання змін і чітке розуміння своєї ролі у справі забезпечення публічного порядку й безпеки на сільських територіях. Отже, залучення населення до поліцейської діяльності є запорукою ефективності роботи поліції у справі охорони публічного порядку, профілактиці та розкритті злочинів.

### ***Література:***

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
2. Інструкція з організації діяльності дільничних офіцерів поліції: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28.07.2017 № 650 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17>.
3. Куба Н., Тополевський Р. Система оцінки ефективності роботи Національної поліції. *Права людини в Україні*. Інформаційний портал Харківської правозахисної групи // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://khp.org/index.php?r=1.1.1>.

## **МІСЦЕ ДІЛЬНИЧНИХ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ПОЛІЦІЇ**

**Халанчук В.І.**

*бакалавр політології*

*Національний університет «Києво-Могилянська академія»*

«Що таке міліція? Плоть від плоті народу», – ще у далеких 90-х зазначав на той час депутат другого скликання Верховної Ради Бандурка О. [10]. Максимальна включеність поліцейського у щоденне життя громади, розуміння її культури, проблем – базис ідеї поліцейської діяльності спрямованої на громаду як стратегії і як загальної філософії роботи поліції (якщо тільки можна говорити про наявність спільного бачення роботи як такого). Яка б ідея не декларувалася як засаднича у процесі вироблення державної політики щодо реформування поліції, найбільш включеною в життя громади, принаймні теоретично, є постать дільничного. Обов'язок підтримувати постійний контакт з громадою, довіра громади як основний показник роботи дільничного, реформування дільничних – це те, що мало місце і до реформи поліції у 2015, тобто до визначення на законодавчому рівні здійснення взаємодії з населенням на засадах партнерства. Рутинна робота і зміни чи відсутність таких змін у